

SAVEZ INŽENJERA I TEHNIČARA ŠUMARSTVA I DRVNE INDUSTRIJE JUGOSLAVIJE
SAVEZ DRUŠTAVA POLJOPRIVREDNIH INŽENJERA I TEHNIČARA JUGOSLAVIJE
SAVEZ DRUŠTAVA EKONOMISTA JUGOSLAVIJE
SAVEZ POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKIH KOMORA JUGOSLAVIJE

SAVETOVANJE O KRŠU JUGOSLAVIJE

od 30 juna do 3 jula 1958 godine - Split

**B e o g r a d
1958**

SAVETOVANJE O KRŠU JUGOSLAVIJE
(referati, diskusija i zaključci)

UREDIO REDAKCIONI ODBOR

BURA ing. Dimitrije; ĐIMIĆ dipl. ekon. Miodrag; ĐEKIĆ ing. Rajica;
GOLUŠIĆ ing. Ante; JEREMIĆ ing. Jefta i ŠIKIĆ ing. Branislav

UREDNIK

Ing. Dimitrije BURA

TEHNIČKI UREDNIK

Stevan J. ŽIVANOVIĆ

IZDAJE: SAVEZ INŽENJERA I TEHNIČARA ŠUMARSTVA I DRVNE INDUSTRIJE JUGOSLAVIJE
BEOGRAD — Kneza Miloša 7/III, telefon: 30-047

Sveska V Biblioteke Saveza inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Jugoslavije

P R E D G O V O R

Na inicijativu Šumarskog društva Hrvatske (Šumarski klub, Split) Šumarski kongres u Ohridu je zaključio da Savez inženjera i tehničara šumarstva i druge industrije Jugoslavije u saradnji sa Savezom društava poljoprivrednih inženjera i tehničara Jugoslavije i Savezom ekonomista Jugoslavije, izvrši pripreme za jedno kompleksno savetovanje o problematici krša Jugoslavije.

Ovo je učinjeno stoga jer se glavno područje krša prostire kao široki obalni pojas uz Jadransko More u površini od oko 56 618 km² ili 22% Jugoslavije, i na njemu živi 2 400 000 ili 14% ukupnog stanovništva te što je usled raznih negativnih delovanja čoveka i stoke (istoriski i ekonomski uzroci) i radi određenih prirodnih uslova (geološki, klimatski i drugi uzroci) ovo područje tokom stoljeća većim delom degradirano i pretvoreno u goli krš i na taj način postalo pasivno, te pretstavlja složen i težak tehnički i ekonomski problem Jugoslavije.

Koncem 1955 godine oformljen je Inicijativni odbor od predstavnika društava šumara, agronoma i ekonomista. Kroz organizovan i sistematski rad ovaj je Odbor u roku od dve godine u saradnji sa našim najpoznatijim naučnicima i stručnjacima prikupio potrebnu dokumentaciju i sudio je po republikama u V grupu: osnovni podaci, poljoprivreda, šumarstvo, važnije privredne grane i ekonomika krša. Ovi su materijali (96 referata na 1 400 stranica) štampani u 5 knjiga: krš Slovenije, krš Hrvatske, krš Bosne i Hercegovine, krš Crne Gore i krš Jugoslavije (sumar) u izdanju Šumarskog društva Hrvatske (Zagreb, Mažuranićev trg br. 11).

Pred samo Savetovanje izrađeni su na temelju ove dokumentacije osnovni referati koji su kao rezime problematike na Savetovanju pročitani i poslužili kao baza za diskusiju i zaključke.

Savetovanje je održano u Splitu od 30 juna do 3 jula 1958 godine, pod pokroviteljstvom druge Jakova Blaževića, pretsjednika Izvršnog vijeća NR Hrvatske uz učešće 310 delegata. Savetovanju su prisustvovali drugovi: Slavko Komar, član Saveznog izvršnog veća i Sekretar za poljoprivredu i šumarstvo SIV-a, predstavnici izvršnih veća NR Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i veliki broj narodnih poslanika sa područja krša, predstavnici Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti, predstavnici Jugoslovenske Armije i Komande Jugoslovenske ratne mornarice, predstavnik FAO-a, predstavnici svih narodnih odbora — srezovali su područja krša, te odgovorni i najpoznatiji stručnjaci sa područja krša.

Program Savetovanja bio je:

30-VI-1958 god.

- Otvaranje Savetovanja i ekonomski referati;
- Ekonomski problemi jugoslovenskog krša;
- Ekonomika krša (ekonomski aspekti na tehnička i tehnička rešenja);
- Mogućnosti rešavanja problema krša u okviru Društvenog plana razvoja privrede Jugoslavije od 1957—1961 godine.

1-VII-1958 god.

- Poljoprivredni referati, koreferati i diskusija.

2-VII-1958 god.

- Referati i diskusije;
- Šumarstvo na kršu;
- Kompleksno korišćenje voda i vodnih tokova na kršu u poljoprivredi i elektroprivredi;
- Saobraćaj na kršu.

3-VII-1958 god.

- Dve stručne ekskurzije i to:

- 1) u područje Sinjskog Polja i radova na izgradnji akumulacije HE Peruća (94 učesnika); i
- 2) Poseta Seljačkoj radnoj zadruzi »Jerko Ivičić«, objektima vinogradarstva Instituta za jadranske kulture i Stanici za maslinarstvo i voćarstvo u Kaštel Starom (33 učesnika).

U toku tri dana Savetovanja uz učešće 62 diskutanta i 15 referenata problematika krša je svestrano analizirana, rasvetljena naročito u plodnoj diskusiji u kojoj je većina diskutanata nastupila sa prethodno pripremljenim i napisanim koreferatima. Na temelju iznetih referata i diskusije Savetovanje je konstatato-

valo, da je privredna nerazvijenost ovog područja posledica istoriskih i određenih nepovoljnih prirodnih uslova ali istovremeno na ovom području postoje i određeni vrlo povoljni uslovi, koji su do sada bili uglavnom neiskorišćeni. Naročito je ukazano na potencijalne mogućnosti korišćenja zemljišta i voda ovog područja u uslovima mediteranske klime i vrlo rentabilnu proizvodnju dobara od interesa za privredu cele zemlje, pa su u tom pravcu dati brojni korisni predlozi. Ovih petnaest referata, diskusija i zaključci su osnovna materija ove publikacije kojoj su još kao aneks dodati: Statistički podaci krša i prikaz gospodarenja na Lipici — jednom naprednom dobru na degradiranom kršu.

Na ovom mestu sva tri saveza društava i Savez poljoprivredno-šumarskih komora Jugoslavije smatraju za svoju dužnost da se zahvale svim saradnicima, autorima, diskutantima i učesnicima Savetovanja, a posebno upravama fondova za unapređenje poljoprivrede i šumarstva, koji su svojim materijalnim doprinosom omogućili da se ovaj zajednički rad društava šumara, agronoma i ekonomista realizira, da se materijali prikupe, srede i stampaju i da se samo Savetovanje održi.

Posebno se odaje zahvalnost članovima Inicijativnog odbora, Odbora za održavanje samog Savetovanja i organizacionog odbora u Splitu na velikom zalaganju i dobroj organizaciji samog Savetovanja.

U ovoj publikaciji i u ranije štampanih 5 knjiga materijala za ovo Savetovanje sakupljeno je u sadašnjim uslovima maksimum o problematiki krša — izneto stanje, aktuelnost problematike i dati mnogi korisni predlozi za rešavanje ovog složenog problema.

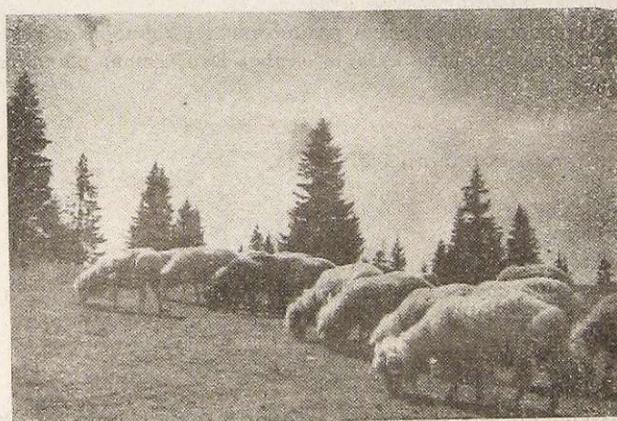
Naši savezi i naši članovi na ovaj način ispunjavaju jedan deo svojih zadataka i obaveza prema zajednici, dajući na ovaj način svoj prilog i pomoć organima vlasti, društvenim organima i organizacijama i stručnjacima za rešavanje jednog krupnog, kompleksnog i teškog tehničko-biološkog i ekonomsko-socijalnog problema Jugoslavije.

Savez inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Jugoslavije

Savez Društava poljoprivrednih inženjera i tehničara Jugoslavije

Savez Društava ekonomista Jugoslavije

Savez Poljoprivredno-šumarskih Komora Jugoslavije

S A D R Ž A J

	Str.		Str.
Odbor za pripremu Savetovanja	III	<i>Vinogradarstvo na kršu</i> — ing.	
Predgovor	IV	Maršel Jelaska	59
Primedba redakcije	V	Diskusija: ing. Stjepan Čečuk	64
Otvaranje Savetovanja	VII	<i>Maslinarstvo na kršu</i> — ing. Edmund Modun	65
EKONOMSKI PROBLEMI JUGOSLOVENSKOG KRŠA			
<i>O problemu krša</i> — ing. Vojin Popović	3	Diskusija: Daro Petković; ing. Franjo Tabain i ing. Franjo Romer	69—71
EKONOMSKI PROBLEMI KRŠA (OPŠTE)			
<i>Ekonomika krša</i> — Ekonomski aspekti na tehnička i tehnološka rješenja — dr ing. Zvonimir Potočić ..	9	Voćarstvo u oblastima krša — ing. Šerif Bubić	72
<i>Krš Jugoslavije u društvenom planu za 1957/61 godinu</i> — dr Vladimir Farkaš	14	Diskusija: ing. Franjo Tabain; Franc Adamić; Franjo Benčić i Ante Čelan	81—83
<i>Diskusija</i> : dr Vladimir Murko; Tone Klemenčić; Dražen Bejaković; ing. Mladen Novaković; dr ing. Jura Medarić; Ivan Buković; ing. Fazlija Alikalfić; Dušan Jagodić; dr Jura Medarić; Vlado Mohorić; Stanko Puhařić i Branimir Gušić	19—31	Stočarstvo i paša na kršu — dr ing. Nikola Zdanovski i ing. Branko Bajčetić	84
		Diskusija: ing. Miloš Obradović; ing. Ragib Kolaković; ing. Petar Strelec; ing. Nikola Bilić; ing. Petar Zijani i ing. August Horvat;	88—93
POLJOPRIVREDA NA KRŠU (OPŠTE)			
<i>Poljoprivreda na Kršu</i> — ing. Đorđe Momčilović	35	<i>Morsko ribarstvo uz obale kraškog područja Jugoslavije</i> — Fabian Gubisic	94
<i>Diskusija</i> : ing. Dinko Tudor; ing. Franjo Romer; ing. Enes Sadić; Kazimir Štiglić; ing. Andrija Tombaća; ing. Mario Polombito; ing. Vido Đakonović; Ante Flego i dr ing. Bogdan Jugo	39—51	Diskusija: Ivo Tilić	95
<i>Ratarstvo na Kršu</i> — ing. Ante Jelavić	52	SUMARSTVO NA KRŠU	
<i>Diskusija</i> : ing. Ljubo Pavičević; ing. Ivo Delač i ing. Zdravko Devetak	55—58	<i>Problemi šumarstva i kraških goleti</i> — ing. Dimitrije Bura	99
		<i>Diskusija</i> : ing. Salko Đikić; ing. Petar Zijani; ing. August Horvat; ing. Mile Simunović; dr Dušan Klepac; ing. Marijan Šebenik; ing. Dušin Vučković; ing. Oskar Pišković; ing. Ragib Kolaković; ing. Sergije Lazarev; ing. Husein Imamović; ing. Mile Simonović; ing. Halid Sarajlić; ing. Ivo Godek; ing. Osman Pirija i ing. Viktor Ržehak	121—126

KOMPLEKSNO KORIŠĆENJE VODE I VODNIH TOKOVA NA KRŠU

Segota; Radenko Lazarević i ing. Karel Puppis 142—145

<i>Elektroprivreda</i> — ing. Stjepan Reštarović	129
Diskusija: ing. Dragutin Obrađović i ing. Stjepan Mikulec	131—132
<i>Vodoprivreda</i> — dr ing. Stevan Sinanović	133
<i>Neke vodoprivredne mogućnosti za proizvodnju električne energije i hrane na kršu</i> — dr ing. Vladimir Šlebinger	140
Diskusija: ing. Jakov Šunić; p-pukovnik Milatović; ing. Josip	

SAOBRACAJ I VEZE NA PODRUČJU KRŠA JUGOSLAVIJE

<i>Saobraćaj i veze na području krša</i> — Branko Vegar i ing. Mirko Varlandy	149
Diskusija: Dražen Bejaković ..	158

P R I L O Z I

<i>Statistika krša</i> — ing. Dimitrije Bura »Lipica« — ing. Vladimir Beltram	
--	--

SAVETOVANJE O KRŠU JUGOSLAVIJE

NAPOMENA REDAKCIONOG ODBORA

Dajući ovu publikaciju javnosti Redakcioni odbor smatra za svoju dužnost da dade sledeće objašnjenje:

— Materijal Savetovanja sređen je tako da je materija grupisana po glavnim temama, iznoseći prvo osnovni referat, a zatim svu diskusiju koja se odnosi na teme bez obzira koga je dana diskusija vodena.

— Kod redakcije diskusionog materijala Redakcioni odbor se trudio, koliko je to bilo moguće, da ne dolazi do ponavljanja istih podataka i jednakih predloga i da se iznesu svi konstruktivni predlozi za rešavanje tretirane problematike. Kod diskutanata koji su diskutovali o više problema, diskusija je uvrštena uz onu temu o kojoj je diskutant najviše govorio.